

Методологія та етапи стратегічного планування

Віталій Михайлішин,

здобувач освітньої програми,

«Фінанси, банківська справа та страхування»,

Фаховий коледж групи ФІН-22к,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: MykhailishynVV@krok.edu.ua

Науковий керівник:

Ганна Пазєєва,

заступник завідувача кафедри

«Кафедра управлінських технологій»,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: pazeevaa@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-6557-6890

Актуальність теми: Сучасні умови перебігу складних виробничих та управлінських процесів, швидких непередбачених змін зовнішнього середовища, підвищення та розширення впливу конкурентів, висувають жорсткі вимоги до організації стратегічного управління підприємством, яке має на меті формування програми розвитку, враховуючи головні економічні, технологічні, соціальні та інші зміни. У зв'язку з цим, має актуальне та важливе значення визначення методів стратегічного управління та їх обґрунтоване використання на практиці сучасних підприємств. Головне місце у загальному процесі стратегічного управління займають функціональні стратегії або стратегії окремого функціонального підрозділу, які конкретизують обрану стратегію розвитку підприємства відповідно до його головних напрямів діяльності, забезпечуючи досягнення та реалізацію поставлених цілей. Підприємству потрібно мати стільки функціональних стратегій, скільки у нього є напрямів діяльності. Всебічно широковідомими є стратегія маркетингу, виробнича, фінансова та інвестиційна стратегія, управління персоналом.

Об'єкт дослідження – процеси оперативного планування на підприємствах.

Предмет дослідження – методологічні підходи та етапи формування оперативного планування.

Мета дослідження – визначення оптимальної методології та ключових етапів оперативного планування, що забезпечують ефективне управління операційною діяльністю підприємства та сприяють досягненню його стратегічних цілей.

Для досягнення встановленої мети в роботі було вирішено наступні завдання:

- Аналіз сутності та значення оперативного планування в системі управління організацією, а також його місця та ролі у загальному процесі планування.
- Огляд основних методологічних підходів до оперативного планування, включаючи традиційні та сучасні методи, які використовуються для оптимізації короткострокового планування.
- Визначення та характеристика основних етапів процесу оперативного

планування: від постановки цілей та визначення ресурсів до оцінки результатів та коригування дій.

- Аналіз чинників, що впливають на ефективність оперативного планування, зокрема впливу внутрішнього та зовнішнього середовища на процеси планування.

Етапи та результати дослідження: На першому етапі було здійснено аналіз наукових робіт щодо методологій та етапів стратегічного планування. Зокрема, ця тема розглядається в багатьох наукових працях відомих науковців, таких як: І.В. Бабій [1], Л.Г. Дончак [2], М.І. Іванової [3], Н.Л. Сапельникової [4; 5]. Однак, дослідження, здійснені у працях різних науковців показують, що питання ефективного менеджменту на підприємстві повинно ґрунтуватися на науковій методології стратегічного управління.

На наступному етапі, на базі проаналізованих джерел було зроблено наступні висновки. Стратегічне мислення — це комплексний процес, спрямований на формування перспективного бачення, виявлення можливостей і ризиків, а також на розробку довгострокових планів. Воно передбачає здатність мислити системно, враховуючи зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на діяльність організації.

Сучасним інструментом управління розвитком підприємствами та галузями в умовах все більших змін в зовнішньому середовищі та пов'язаній з цим невизначеності є методологія стратегічного управління. Стратегічне управління в сьогочасному розумінні є результатом довгого еволюційного розвитку управлінських наук. Становлення і розвиток теоретичних досліджень в сфері стратегічного управління базується на класичних підходах, що вдало зарекомендували себе у менеджменті [6]

- Системний підхід: розглядає організацію як цілісну систему з численними взаємопов'язаними елементами, що допомагає бачити загальну картину та приймати зважені рішення.

- Сценарний підхід: передбачає створення різних сценаріїв розвитку подій і їх потенційний вплив на організацію, що дозволяє підготуватися до можливих змін.

- SWOT-аналіз: дозволяє оцінити сильні та слабкі сторони організації, а також визначити можливості й загрози зовнішнього середовища.

- Інноваційний підхід: орієнтований на генерування нових ідей, пошук нестандартних рішень і адаптацію до нових ринкових умов.

Основними етапами стратегічного мислення є:

- визначення місії та бачення;
- аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища;
- визначення стратегічних цілей та завдань;
- розробка стратегій;
- впровадження стратегій;
- оцінка та коригування стратегії.

Висновок. Стратегічне мислення є невід'ємною складовою успішного управління сучасними організаціями. Завдяки стратегічному підходу керівники

можуть формувати довгострокове бачення, ефективно використовувати наявні ресурси та своєчасно реагувати на виклики зовнішнього середовища. Визначення ключових етапів стратегічного мислення — від аналізу середовища до коригування реалізованих стратегій — дозволяє побудувати ефективну систему управління, яка здатна забезпечити організації конкурентні переваги та стійкий розвиток.

Вивчення методології та етапів стратегічного мислення допомагає глибше зрозуміти процес формування стратегії, що є важливим для прийняття зважених і результативних рішень. Практичне застосування стратегічного мислення сприяє підвищенню гнучкості організації, розширенню можливостей для інновацій та досягненню високих результатів у мінливих умовах ринку. Перспективою подальшого дослідження у даному напрямку є обґрунтування напрямів стратегічного розвитку підприємства, ґрунтуючись на наявній політиці й тактиці управління [7].

Ключові слова: стратегічне планування, етапи стратегічного планування, принципи стратегічного планування.

Список використаних джерел

1. Бабій І.В. Аналіз наукових поглядів у формуванні стратегічного управління підприємством. *Економічні науки, Вісник Хмельницького національного університету*. – 2016. – № 1 – С. 7–9.
2. Дончак Л.Г. Сутність та удосконалення стратегічного управління підприємством. *Економіка. Управління. Інновації*. – 2016. – № 2.
3. Іванова М.І. Використання комплексу матричних методів стратегічного аналізу діяльності виробничих підприємств. *Економіка та держава* – 2014. – № 6. – С. 86–90.
4. Сапельникова Н.Л. Сутність стратегічного управління. *МЕНЕДЖЕР*. – 2016. – №3 – С. 52–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzhm_2016_3_9
5. Сапельникова Н.Л., Я.С. Вознюк. *Теоретичні основи стратегічного управління розвитком підприємства. Менеджер*. – 2016. – №3 – С. 90–101.
6. Довгань Л.Є., Каракай Ю.В., Артеменко Л.П. *Стратегічне управління. Навч. посібник*. Київ, 2011. 440 с.
7. Кайлюк Є. М., Андрєєва В.М., Гриненко В.В. *Стратегічний менеджмент: навч. посібник*. Харків, 2010. 279 с.